

Aktuel status på pesticider i grundvand og drikkevand - Januar 2024.

Pesticider

Pesticider og deres nedbrydningsprodukter kan findes i grundvandet, fordi produkterne har været anvendt erhvervsmæssigt i landbrug og skovbrug men også til offentlige formål f.eks. i parker og på sportsanlæg samt privat brug i haver og indkørsler. Pesticider omfatter desuden bejsemidler, desinfektionsmidler, konserveringsmidler og biocider i maling- og træbeskyttelse.

Drift af kildepladser

På kildepladser med pesticider har vi lagt driften i faste rammer. Vi har tilrettelagt vores indvinding, så vi undgår store udsving i pesticidindholdet, og så vi samtidig kan producere drikkevand med lavest muligt indhold af pesticider.

DIN Forsyning har 10 vandværker og to eksterne vandleverandører. Fem af vores vandværker leverer drikkevand uden pesticider. På tre vandværker er kildepladserne ramt af pesticider i flere borer, mens der på to vandværker er fundet spor af pesticider.

Drikkevandet fra alle vores vandværker overholder grænseværdien for pesticider. Du kan læse mere om de enkelte vandværker i vores forsyningsområder herunder.

Status for vandværker - Esbjerg

Esbjerg og Vognsbøl Vandværker

Esbjerg Vandværk linje 1 + 2 samt Vognsbøl Vandværk leverer tilsammen ca. 70 % af drikkevandet til vores forbrugere i Esbjerg. Drikkevandet fra disse to vandværker er uden fund af pesticider.

V. Gjesing Vandværk

V. Gjesing Vandværk leverer ca. 15 % af drikkevandet i Esbjerg. Vi indvinder vand fra ni borer, og der er fundet DMS i to af kildefeltets borer.

I 2019 og 2020 blev der første gang konstateret lave koncentrationer af DMS i to af kildepladsens sydlige borer.

Der er tale om lave koncentrationer af DMS, som i alle tilfælde er under grænseværdien for drikkevand. Når vand fra de forskellige borer blandes på vandværket, vil koncentrationen af DMS være så lav, at stoffet ikke kan måles i drikkevandet.

Vi har fastlagt et overvågningsprogram for kildepladsen. Her følger vi pesticidindholdet tæt – både i borer og drikkevand.

Astrup Vandværk

Astrup Vandværk leverer ca. 15 % af drikkevandet i Esbjerg. Grundvandet er forurennet med DPC og DMS.

Drikkevandet fra Astrup Vandværk har et indhold af DPC på ca. 30 % af grænseværdien og af DMS på ca. 10 % af grænseværdien.

Vandværket indvinder fra seks borer. I to borer er der påvist både DPC og DMS i koncentrationer lavere end grænseværdien for drikkevand. Herudover har vi én boring, som er taget ud af drift pga. et højere indhold af DPC.

Der har tidligere været fund af BAM i én boring, men i det seneste år har vi ikke påvist BAM over detektionsgrænsen i hverken drikkevandet eller i de enkelte borer.

Vi har fastlagt et overvågningsprogram for Astrup Vandværk, hvor vi følger pesticidindholdet både i borer og i drikkevand.

Status for vandværker - Bramming

Aike Vandværk

Aike Vandværk leverer ca. 75 % af drikkevandet til vores forbrugere i Bramming. Grundvandet er forurenat med DPC og i mindre grad BAM, LM3 og LM5.

Vandværket indvinder grundvand fra fire borer. Én boring har et indhold af DPC på omkring grænseværdien for drikkevand samt et lavere indhold af BAM. To borer har et indhold af DPC under grænseværdien, mens én boring er uden fund af DPC.

I 2022 og 2023 konstaterede vi hhv. LM5 og LM3 i sidstnævnte boring, så alle fire indvindingsboringer har i dag påvist et indhold af pesticider i varierende grad. LM3 og LM5 er ikke påvist i de øvrige tre borer.

I Aike har vi lagt driften i faste rammer, så indholdet af DPC holdes under 50% af grænseværdien for drikkevand og for at undgå store variationer i indholdet i drikkevandet. Drikkevandets indhold af DPC ligger mellem 30-40 % af grænseværdien, mens indholdet af BAM, LM3 og LM5 ikke kan måles i drikkevandet, når vand fra flere borer blandes på vandværket.

I Bramming leveres ca. 25 % af drikkevandet fra ekstern vandleverandør. Drikkevandet herfra har et indhold af DPC på ca. 25 % af grænseværdien.

Status for vandværker – Ribe

Skindermarken Vandværk

Vandværkets linje 1 + 2 leverer alt drikkevand til vores forbrugere i Ribe-området. Der er ikke fundet pesticider i grundvand eller drikkevand i Ribe.

Status for vandværker – Varde

Lerpøt Vandværk

Alt drikkevand fra Lerpøt Vandværk leveres til vores forbrugere i Varde. Vandressourcen er begrænset, og en del af drikkevandet fra Astrup Vandværk i Esbjerg bidrager også til vandforsyningen i Varde.

Kildefeltet består af 11 indvindingsboringer, og her er store udfordringer pga. fund af pesticider. Alle kildefeltets 11 borer er ramt af pesticider i større eller mindre grad. Fem borer har et pesticidindhold af et eller flere stoffer, som overskrider grænseværdien for drikkevand.

I drikkevandet fra Lerpøt Vandværk er der målt indhold af følgende stoffer:

DPC: Ca. 40-70 % af grænseværdien for drikkevand
DMS: Ca. 50-70 % af grænseværdien for drikkevand
BAM: Ca. 20-30 % af grænseværdien for drikkevand
LM3: Ca. 20-50 % af grænseværdien for drikkevand
LM5: Ca. 20 % af grænseværdien for drikkevand
LM6: Sporadisk fund omkring grænseværdien for drikkevand
R471811: Ca. 40-70 % af grænseværdien for drikkevand

Grænseværdien for summen af alle pesticider er 0,5 µg/l. Drikkevandet fra Lerpøt Vandværk har et samlet indhold af pesticider og nedbrydningsprodukter på ca. 40 % af denne grænseværdi.

Udover de påviste pesticider i drikkevandet er der fundet andre pesticider i en eller flere boringer, uden stofferne kan måles i drikkevandet. Det gælder følgende stoffer:

CTA
Metribuzin-desamino-diketo
1,2,4-triazol

Indholdet af sprøjtemidler i de enkelte boringer varierer en del, så det er nødvendigt, at der ofte tages prøver. Vi følger pesticidindholdet tæt både i boringer og i drikkevand. Kildefeltet i Varde er ikke holdbart. Situationen er ikke løst, før der etableres et helt nyt kildefelt til forsyning af Varde by med drikkevand.

Status for vandværk – Kvong

Kvong Vandværk leverer alt drikkevand til vores forbrugere i Kvong-området.

Vandværket indvinder grundvand fra fire boringer.

Frem til 2022 har der ikke været fund af pesticider i drikkevandet, men i 2022 er der påvist et indhold af DMS omkring grænseværdien. Indhold af DMS er fundet i to af vandværkets fire boringer.

Status for vandværk – Nørre Nebel/Lunde

Drikkevandet til vores forbrugere i Nørre Nebel/Lunde leveres af ekstern vandleverandør. Drikkevandet herfra er uden fund af pesticider.

Fakta – pesticider:

BAM (2,6-dichlorbenzamid): Er et nedbrydningsprodukt af ukrudtsmidlet dichlobenil (bl.a. solgt under navnene Prefix og Casoron). BAM udvaskes meget let til grundvandet. Midlet har været forbudt i Danmark siden 1996.

DPC (Desphenyl-chloridazon): Er et nedbrydningsmiddel efter stoffet chloridazon, også kaldet Pyramin, som tidligere blev brugt som ukrudtsmiddel i produktion af roer, rødbeder og løg. Midlet har været forbudt i Danmark siden 1996.

DMS (N,N-dimethylsulfamid): Er et nedbrydningsprodukt, der stammer fra det svampebekæmpende middel tolylfluanid, der bl.a. har været brugt ved frugt- og planteavl. Tolylfluanid har ikke været tilladt at anvende som sprøjtemiddel i Danmark siden 2007. Stoffet kan dog stadig lovligt anvendes i visse typer træmaling/træbeskyttelse.

LM3 (SYN 546009), LM5 (CGA 324007) og LM6 (SYN 545666): Stofferne er nedbrydningsprodukter af ukrudtsmidlet terbuthylazin, som har været anvendt til ukrudtsbekæmpelse i majs og ærter, skovkulturer, frugttræer, læhegn og buske i perioden 1973-2008.

R471811 og CTA (chlorothalonil-amidsulfonsyre): Begge stoffer er nedbrydningsprodukter af stoffet chlorothalonil, der har været brugt som svampemiddel ved frugt- og planteavl frem til år 2000. Chlorothalonil kan desuden være anvendt i bl.a. træmaling.

1,2,4-triazol: Er et nedbrydningsprodukt af flere forskellige svampemidler (kendt som azol-fungicider), som bruges i landbruget. Stoffet kan også stamme fra træbeskyttelsesmidler, og det kan dannes fra azolholdige lægemidler.

Metribuzin-desamino-diketo: Er et nedbrydningsprodukt af metribuzin, der har været anvendt bl.a. i forbindelse med kartoffelavl frem til år 2003.